

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3232/2018. (VII. 2.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 114/A. § (4) bekezdése alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] A személyesen eljáró indítványozó (a továbbiakban: indítványozó) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdés alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [2] Az alkotmányjogi panaszhoz mellékletként csatolt bírósági határozat által megállapított tényállás szerint az indítványozó 33 727 CHF kölcsönt vett fel a Tiszafüred és Vidéke Takarékszövetkezettől (a továbbiakban: végrehajtást kérő, akinek a személyében a végrehajtási eljárás során jogutódlás jogcímén változás következett be). A kölcsöntartozás biztosítására az OTP Jelzálogbank Zrt. (a továbbiakban: jelzálogjogosult) javára az indítványozó szüleinek $\frac{1}{2}$ – $\frac{1}{2}$ tulajdoni hányad arányban tulajdonában álló ingatlanára jelzálogjogot jegyeztek be. A zálogkötelezettek a közokiratba foglalt szerződés szerint „egyetemlegesen kötelezték magukat annak tűrésére, hogy a zálogjogosult a követelésének biztosítására szolgáló zálogtárgyból kielégítést keressen, ha az adós nem teljesíti a zálogjoggal biztosított tartozásait, avagy egyéb okból a zálogjogosultnak a zálogból való kielégítési joga megnyílt.” A szerződő felek megállapodása rögzíti, hogy a zálogjogosult a zálogból való kielégítési jogát a zálogjoggal biztosított követelés lejárta hiányában is gyakorolhatja, ha a jelzálogul lekötött ingatlant bármely tartozás fejében akár bírósági, akár más hatósági végrehajtás során lefoglalták.
- [3] A végrehajtást kérő kérelmére az indítványozó édesanyja mint zálogkötelezett adós ellen végrehajtási eljárás indult a kölcsönszerződésből eredő 1 934 700 forint és járulékai behajtása iránt. A zálogtárgy $\frac{1}{2}$ tulajdoni hányadát a végrehajtási jog ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzésével a végrehajtási eljárás során lefoglalták.
- [4] A végrehajtónak a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) rendelkezésein alapuló értesítésére figyelemmel a jelzálogjogosult által törvényes határidőn belül benyújtott kérelemre a végrehajtást foganatosító Tiszafüredi Járásbíróság 1106-7.Vh.7/2017/9. számú végzésével megállapította a jelzálogjogosult kielégítési jogának megnyíltát, és engedélyezte a végrehajtási eljárásba történő bekapcsolódását. A bíróság döntésének indokolása szerint a kérelem teljesítésének két együttes feltétele fennállt, mert a jelzálogjogosult kielégítési jogának megnyíltát a zálogtárgy lefoglalásának ténye alapján kellett megállapítani, a közokiratba foglalt zálogjoggal biztosított követelés jogalapját és összecszerúságát pedig az eljárás során a Vht. 114/A. § (4) bekezdés értelmében nem lehetett vitatottnak tekinteni. A Tiszafüredi Járásbíróság 1106-7.Vh.7/2017/10. számú végzésével arról tájékoztatta a beadványt előterjesztő indítványozót, hogy a Vht. 114/A. §-a értelmében a zálogjogosult kielégítési joga megnyíltának megállapítása és a végrehajtási eljárásba történő bekapcsolódásának engedélyezése iránt indult végrehajtási eljárás a jogutód végrehajtást kérő, a zálogkötelezett adós és a jelzálogjogosult között van folyamatban.
- [5] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában azt állította, hogy a Vht. 114/A. § (4) bekezdése ellentétes az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdésével, továbbá a XXVIII. cikk (7) bekezdésével. Álláspontja szerint a támadott jogszabályi rendelkezés hátrányos megkülönböztetést eredményez azon kötelezettekre nézve, akik a zálogjogosult bekapcsolódása folytán idő előtt kerülnek az adós pozíciójába, és a követelés megnyíltát pusztán a közokirati jelleg alapozza meg, a végrehajtás feltételeinek vizsgálatára nem kerül sor. Sérelmezte, hogy a közokirati jellegből fakadó automatizmus miatt a támadott rendelkezés jogorvoslati lehetőséget nem biztosít az összecszerúság vonatkozásában, noha a követelés összege akár jelentősen csökkenhet is idővel. A bekapcsolódás folytán negatív diszkriminációval sújtott kötelezett körön belül az indítványozó szerint további hátrányos megkülönböztetést kell elszenvednie azoknak a kötelezetteknek, akiknek a követelése (sic!) azért válik végrehajthatóvá, mert a „tőle elkülönülő” zálogkötelezett zálogtárgya érintett a végrehajtással, a követelés adósának pedig nincs jogorvoslati lehetősége a követelés idő előtti megnyíltá, annak összecszerúsége,

- végrehajtásának módja tekintetében. Az indítványozó szerint a szabályozás a követelés adósának nem csak a törvény előtti egyenlőséghez, de a jogorvoslathoz való jogát is sérti.
- [6] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, az Alkotmánybíróság ezért az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben előírt feltételeknek. Vizsgálata eredményeként az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbi okoknál fogva nem fogadható be.
- [7] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglaltakat. E rendelkezés b) pontja értelmében az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, e) pontja szerint pedig annak indoklását kell az indítványnak tartalmaznia, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Az Alkotmánybíróság a panasz befogadhatóságának vizsgálata során a formai feltételekkel összefüggésben is figyelemmel volt arra, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezést az indítványozó részvétele nélkül folyamatban volt eljárásban alkalmazta a bíróság.
- [8] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Abtv. 52. § (4) bekezdés értelmében az alkotmánybírósági eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia.
- [9] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben való érintettség az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panaszhoz is szükséges feltétele: alkotmányjogi panasszal az a személy fordulhat az Alkotmánybírósághoz, akinek az Alaptörvényben biztosított jogát a bíróság által alkalmazott jogszabályi rendelkezés megsértette. A zálogjogosult kielégítési joga megnyíltának megállapítása, és a végrehajtási eljárásba történő bekapcsolódásának engedélyezése iránti eljárásban részt nem vett indítványozó állítása szerint a bíróság döntése a „végrehajtás megnyíltát, beszedését” illetően érinti az ő kötelezettségeit. Az indítványozó azonban nem a bíróságnak a bekapcsolódás engedélyezése tárgyában hozott végzését támadta meg alkotmányjogi panaszával, annak alaptörvény-ellenességét nem állította, megsemmisítését nem kérte. A panasz tárgyára [Vht. 114/A. § (4) bekezdés] tekintettel az indítványozónak érintettségét annak állításával és alátámasztásával kellett volna bemutatnia, hogy a részvétele nélkül zajlott eljárásban alkalmazott jogszabályi rendelkezés közvetlenül kihatott az ő jogaira és kötelezettségeire, ilyen tartalmú előadást, érvelést azonban az indítvány nem tartalmaz.
- [10] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 26. § (1) bekezdése értelmében a konkrét ügyben érintett személy Alaptörvényben biztosított jogainak sérelmét is feltételezi. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is emlékeztet arra, hogy „gyakorlata értelmében az alkotmányjogi panasz jogorvoslat. Az Alkotmánybíróság már az 57/1991. (XI. 8.) AB határozatban – a régi Abtv. 48. § (1) bekezdését értelmezve – kimondta: „[a] törvény e rendelkezése szerint az alkotmányjogi panasz jogorvoslat. Ez következik egyrészt abból, hogy a törvény a jogintézményt »panasz«-nak nevezi, másrészt, hogy azt az »egyéb jogorvoslati lehetőségek« kimerítése után, vagy »más jogorvoslati lehetőségek hiányában«, vagyis további, illetőleg végső jogorvoslatként biztosítja a jogosult számára. [...] Az alkotmányjogi panasz intézményét ez a jogorvoslati funkció különbözteti meg az utólagos normakontrolltól” [ABH 1991, 272, 281–282.]. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasszal kapcsolatos fent idézett elvi megállapításait az Alaptörvény és az új Abtv. alapján is fenntartja. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja szerint az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja az egyedi ügyben alkalmazott jogszabálynak, d) pontja szerint pedig a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az Abtv. 26. § (1) és (2) bekezdései, valamint 27. §-a szerint egyaránt akkor fordulhat az Alkotmánybírósághoz a konkrét ügyben érintett személy vagy szervezet, ha jogának sérelme bekövetkezett [Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés a) pont és 27. §]. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) és d) pontjai szerinti alkotmányjogi panasz jogintézményének egyaránt elsődleges célja ugyanis az egyéni, szubjektív jogvédelem: a ténylegesen jogsérelmet okozó alaptörvény-ellenes jogszabály, illetve alaptörvény-ellenes bírói döntés által okozott jogsérelm orvoslása. Ehhez kapcsolódik a jogszabály felülvizsgálatára irányuló alkotmányjogi panaszok esetén másodlagos célként a későbbiekben előforduló hasonló jogsértések megelőzése és ennek révén egyben az alkotmányos jogrend objektív védelme. Mindenekelőtt ebben különbözik az alkotmányjogi panasz eljárás az absztrakt utólagos normakontrolltól, amely – egyéni jogvédelmi funkció nélkül is – jövőbeli, esetleges vagy egyébként az indítványozót közvetlenül nem feltétlenül érintő elvont alkotmányossági probléma, alaptörvény-ellenesség megszün-

tetésének eszköze lehet {3367/2012. (XII. 15.) AB végzés, Indokolás [11]–[13]}. Az Alkotmánybíróság vizsgálata alapján arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó részben nem a saját jogséremlé miatt, másrészt az anyagi- és eljárásjogi rendelkezések által meghatározott konkrét jogi helyzetétől függetlenül, általánosságban tartja alaptörvény-ellenesnek a sérelmezett rendelkezést, panasza az alapügytől nagyrészt független elemeket tartalmaz.

- [11] Az alapügyben való személyes érintettség, illetve az ott bekövetkezett saját alapjogi sérelem hiánya a befogadhatóság formai feltételeire is visszahatottak, hiszen eme hiányosságok miatt az indítvány nem tartalmazza határozottan és egyértelműen az indítványozó orvoslásra szoruló jogséremlének lényegét, és alkotmányjogilag értékelhető indokolását, érvelését a támadott jogszabályi rendelkezésnek az indítványozó jogséremléit okozó alaptörvény-ellenességére vonatkozóan. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, „[i]ndokolás hiányában a kérelem nem felel meg határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség. Az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására” {lásd pl. 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212], 3124/2018. (IV. 9.) AB végzés, Indokolás [19]}.
- [12] Mindezen hiányosságok miatt az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – a befogadhatóság további feltételeinek vizsgálatát mellőzve, és figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésére – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) és h) pontjai alapján visszautasította.
- [13] Az indítványozónak a végrehajtási eljárás felfüggesztésére irányuló kérelméről a panasz visszautasítására tekintettel az Alkotmánybíróság nem döntött.

Budapest, 2018. június 11.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/235/2018.

